

Straatkunstroute Noordoost

Tekst en foto's: Liesbeth Simpelaar

Straatkunst herinnert ons eraan dat onze gedeelde, openbare ruimte een verblijfsruimte is en niet alleen bedoeld is voor doorgaand verkeer.

Beeldhouwwerken en muurschilderingen vertellen ons verhalen. Sommigen hebben een bijzondere geschiedenis die veel zegt over de ontwikkeling van de stad en het veranderende perspectief op kunst.

Deze straatkunstroute is nog maar een fractie van de vele beelden en muurschilderingen in Noordoost. Heeft u ook foto's en verhalen? Zet ze op de Wijkwijzer Noordoost, dan kunnen anderen meegenieten.

1. Zijgevel Lauwerecht 22, Bemuurde Weerd OZ

“Het heeft geen diepere betekenis, mensen moeten het gewoon leuk vinden,” zei Jos Peeters, die meerdere Utrechtse muurschilderingen maakte. Op deze muur zijn eigenlijk twee schilderijen te zien: een gezicht op de Vecht en daarnaast een huiselijk tafereeltje: een vrouw die koffie brengt aan een krantlezende man met pantoffels aan.

In het gezicht op de Vecht zitten grapjes verstopt: Peeters schilderde er de verdwenen Knollenbrug in en een Italiaanse kerk. Hij heeft er een maand over gedaan en 20 kwasten verbruikt. Anderen hebben over het schilderij heen graffiti aangebracht.

2A. Kruising Draaiweg/ Troelstralaan

Kunst moet toegankelijk en aanraakbaar zijn voor iedereen, vond beeldhouwer Joop Hekman. Maar zijn beeld uit 1955 van Troelstra (socialistisch politicus) werd in 2008 met sokkel en al ergens in de struiken gevonden. Daardoor werd het een symbool van de verloedering van de buurt, en *Staatslieden Art Community* besloot er replica's van te plaatsen. Een eerste replica van dit beeld hangt op de kruising Draaiweg/ Goeman Borgesiuslaan hoog aan een gevel; niet bepaald aanraakbaar.

2B. Ronde Talmalaan

Hier staat de andere replica van het beeld van Troelstra: twee silhouetten, gemaakt door Paul Balk (in ongeveer 2016). De mooie kleuren zijn bedacht door basisschoolleerlingen, die als thema daarvoor 'solidariteit' meekregen. Dat beeld kreeg als naam *De Vreemdelingen*.

2. Buurtcentrum De Leeuw, Samuel van Houtenstraat 1, zijde Troelstralaan

Dit mozaïek is inmiddels zo'n beetje het logo van De Leeuw geworden. Tijdens een mozaïekproject in de zomer van 2014, toen het 60-jarig bestaan van de Staatsliedenbuurt werd gevierd, bracht Anne Kristal samen met ongeveer 80 volwassenen en 32 kinderen Italiaanse keramische tegels op haar ontwerp aan.

3. Nolenslaan, zijgevel Samuel van Houtenstraat 14

Met het opknappen van de Staatliedenbuurt zijn daar veel muurschilderingen gekomen. Deze is onderdeel van het project *Muurschilderingen Staatsliedenbuurt*, opgezet door

buurtbewoners. Basisschoolleerlingen maakten vier ontwerpen met als thema's 'natuur' en 'Europa' en buurtbewoners mochten daar twee uit kiezen: de andere vindt u aan de overkant van de straat. De schilderijen zijn in 2012 uitgevoerd door Frank Buijtendorp.

4. Hoek Adelaarstraat/ Nieuwe Keizersgracht

Het balkon (1981) is onderdeel van een drieluik, geschilderd door Hans van der Plas. De andere twee muurschilderingen ziet u als u naar de Abraham Bloemaertstraat loopt: nog meer vogels en Franciscus van Assisi, die immers met vogels kon praten.

Op het lage muurtje naast *Het balkon* schilderde Van der Plas een deur en een brievenbus, zodat mensen niet zo ver de deur uit hoefden om hun brieven te posten. Hij noemde zich illusionist, want hij gebruikte graag gezichtsbedrog. Van een afstandje is moeilijk uit te maken wat bij het echte huis hoort en wat geschilderd is.

6. Ingenhouzstraat, Majoor Bosshardtplantsoen

Dit oorlogsmonument (1945) van Willem van Kuilenberg heeft recent erg geleden: vandalen hadden de hoofden eraf gehakt. Zonder hoofden was het een erg triest gezicht. In 2018 is het beeld hersteld en geadopteerd door Jenaplanschool Cleophas. Het gaat er nu weer een beetje als een geheel uitzien, vooral ook omdat de vogels met hun poep graffiti beoefenen.

7. Willem de Zwijgerplantsoen

Bitte nicht wieder klauen, heet dit beeld (2011) van Kathrin Schlegel. Het staat op dezelfde sokkel en op dezelfde plek als het beeld dat in 2009 gestolen is, *De balspelers* (1968) van Jan Spiering. Op haar beurt verbeeldde Schlegel de afwezige aanwezigheid van de bal uit *De balspelers*.

Op haar website vertelt Schlegel dat tijdens de onthulling in 2011 een priester zijn zegen uitsprak over het beeld om het te beschermen tegen diefstal.

8. Aartsbisschop Romerostraat, parkje bij bushalte Simon Bolivarstraat

In Voordorp is geen kunstwerk te bekennen. In de jaren negentig hebben bewoners een gemeentelijk voorstel afgewezen omdat ze dat niet geschikt vonden. Maar in De Voortuin (een kleine kruiden- en groentetuin voor de buurt) is een muurtje fraai beschilderd door Martien Op den Velde en Carolien McCall, samen met kinderen.

9. Troosterlaan/ Van Everdingenlaan

Beeldhouwer Piet Esser wilde met zijn beeld *De barmhartige Samaritaan* uit 1976 tot uitdrukking brengen dat veel mensen teneergeslagen zijn door alle ellende die ze elkaar aandoen en tegelijkertijd elkaar altijd willen helpen.

Piet Esser maakt o.a. ook het *Watersnoodmonument* in Rotterdam en het *Troelstramonument* in Den Haag. Hij hoorde bij de 20ste eeuwse Groep van de Figuratieve Abstractie; kunstenaars die een balans zochten tussen figuratief en abstract werk. Esser wilde daarbij de figuur van de mens niet loslaten en emotie en vitaliteit oproepen.

10. Hoek Jan van Galenstraat/ Kardinaal de Jongweg

Drie ezels (1970, door Floyd DeWitt) is gemaakt ter nagedachtenis aan de Ezelsdijk, het weggetje waarlangs vroeger de melkboeren liepen met hun ezels. De gemeentelijke commissie was enthousiast over het beeld omdat de ezels natuurgetrouw waren en zo interessant bij elkaar waren gegroepeerd.

Aan de overkant van de straat ziet u voor het verzorgingstehuis het beeld *De laatste druppel*, gemaakt door Arie van den Berg in 1968. Hij vond dat de wijk Noordoost nu wel genoeg was uitgebreid en dat er meer kunst moest komen in de stad.

